

Ustawa o systemie oświaty -projekty zmian na 2015 rok

Sejm uchwalił obszerną nowelizację ustawy o systemie oświaty, która wprowadza nowe, bardziej restrykcyjne przepisy dotyczące nadzoru pedagogicznego, możliwość zwiększenia liczby uczniów w klasach I-III, zmianę zasad zatrudniania nauczycieli do projektów unijnych oraz kompleksowe regulacje dotyczące oceniania uczniów. Na posiedzeniu w dniu 5 i 6 lutego 2015 r. nad nowymi przepisami będzie obradował Senat. Większość zmian ma wejść w życie już 31 marca 2015 roku.

Sejm przyjął poprawki zgłoszone do nowelizacji i zrezygnował m.in. z:

1. wprowadzenia 3-letniej kadencji rady rodziców (rada rodziców nadal będzie powoływana na okres roku szkolnego),
2. możliwości opiniowania sposobu wykorzystywania wyników nadzoru pedagogicznego przez samorząd uczniowski i radę rodziców,
3. możliwości zwiększenia liczby uczniów w klasach I-III ponad 27. dzieci (liczba dzieci w oddziale I-III, nawet po przyjęciu nowych uczniów w trakcie roku szkolnego, nie będzie mogła przekroczyć 27.)

Do projektu dodano zapis, który umożliwi nauczycielom korzystającym z urlopów związanych z rodzicielstwem **kontynuację stażu, mimo ponad rocznej nieobecności w pracy.**

Nowe przepisy obejmą zmiany w zakresie:

1. **warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych** (dodany rozdział 3a); Uczeń nie tylko będzie musiał otrzymać ocenę lecz także informację zwrotną – co zrobił źle i jak może się poprawić. W klasach I-III szkół podstawowych odstąpiono od wprowadzenia obowiązkowych ocen opisowych, jednakże tak jak w wyższych klasach – oceny będą mogły mieć taką formę.
2. **ogólnych warunków przeprowadzania egzaminów zewnętrznych:** sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie; W projekcie nie proponuje się zmian zasad przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego. W roku szkolnym 2014/2015:
 - egzamin gimnazjalny będzie przebiegał na zasadach obowiązujących od roku szkolnego 2011/2012 r.;
 - sprawdzian i egzamin maturalny dla absolwentów liceum ogólnokształcącego będą przeprowadzone po raz pierwszy na nowych zasadach ustalonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 kwietnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 520).
3. **sprawowania i organizacji nadzoru pedagogicznego**, które mają podnieść jakość pracy placówek oświatowych oraz zaangażować całą społeczność szkolną, w tym uczniów i ich rodziców, w sposób wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego; zmiany umożliwią kontrolowanie szkół bez zapowiedzi oraz sankcje dla dyrektora szkoły za niewykonanie zaleceń pokontrolnych;
4. **funkcjonowania szkół prowadzących kształcenie zawodowe**, m.in. w zakresie postępowania rekrutacyjnego, prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych;
5. **doprecyzowania zadań organu prowadzącego szkołę** w zakresie zapewnienia szkole, w ramach dotychczas świadczonej obsługi administracyjnej, również **obsługi prawnej**; Dotychczasowe przepisy zobowiązują organ prowadzący szkołę do zapewnienia jej obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej. W praktyce szkoły często korzystały ze wsparcia także obsługi prawnej zapewnianej przez organ prowadzący. Zmiana w ustawie o systemie oświaty ma tylko na celu doprecyzowanie przepisu i usankcjonowanie dotychczasowej praktyki.
6. **finansowania zajęć realizowanych przez nauczycieli w ramach projektów i programów finansowanych z udziałem środków europejskich**; Nowe regulacje mają umożliwić realizację zajęć ze środków unijnych nauczycielom już zatrudnionym w szkole w ramach stosunku pracy, a nauczycielom spoza szkoły - na podstawie przepisów ustawy - Kodeks pracy.
7. **liczby dzieci w oddziale przedszkolnym pod opieką jednego nauczyciela**; Liczba dzieci w oddziale przedszkolnym nie może liczyć więcej niż 25, jednakże średnia wielkość oddziału to 22,7. Projekt nowelizacji przewiduje uelastycznienie przepisów dotyczących liczebności grup przedszkolnych, gdyż z uwagi na wysoką chorobliwość dzieci, rzadko jest tak, by wszystkie dzieci były obecne w przedszkolu. Zgodnie z projektem pod opieką jednego nauczyciela nie będzie mogło pozostawać więcej niż 25 dzieci. Zdaniem MEN zmiana ta pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie czasu pracy nauczycieli i bardziej racjonalne wykorzystanie miejsc w przedszkolach, a przy tym zapewni utrzymanie dotychczasowych standardów dotyczących bezpieczeństwa i organizacji zajęć z dziećmi;

8. **zadań i struktury organizacyjnej instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów zewnętrznych tj. CKE i OKE;** Okręgowe Komisje Egzaminacyjne zostaną przekazane pod nadzór Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Zmiana ta ma zapewnić spójność i lepszą efektywność systemu egzaminów zewnętrznych.
9. **zasad w zakresie postępowania rekrutacyjnego do szkół sportowych oraz szkół dwujęzycznych, a także w zakresie przechodzenia uczniów do szkół różnych typów;** Resort edukacji łąca dziury w rekrutacji, które powstały po wprowadzeniu ustawy rekrutacyjnej. W szkołach sportowych będzie można przyjąć uczniów nie tylko do pierwszej klasy ale i wyższej - o ile szkolenie w danym sporcie rozpoczyna się później; sprawdzian kompetencji językowych do szkół dwujęzycznych przygotowuje rada pedagogiczna już przy rekrutacji na rok szkolny 2017/2018, zaś rozporządzenie będzie regulowało także przechodzenie uczniów ze szkoły niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej jednego typu do innego typu szkoły publicznej.
10. **wyboru rady rodziców;** Projektowane przepisy odchodzą od konieczności corocznego wyboru rady rodziców na rzecz 3-letniej kadencji tego organu. W przypadku zmniejszenia się składu rady rodziców przed upływem kadencji, będą przeprowadzone tylko wybory uzupełniającego.
11. **ograniczenia dokumentacji wytwarzanej przez szkoły poprzez połączenie programu wychowawczego i programu profilaktyki** w jeden program; ta zmiana ma wejść w życie 1 września 2015 r.
12. **dofinansowania do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.** MEN planuje zwiększenie w programach rządowych wydatków na dofinansowanie do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym z uwagi na niepełnosprawność. Pozwoli to na dokonywanie przez szkołę zakupów tych materiałów o wartości wyższej niż dla uczniów bez takiego orzeczenia.
13. **liczby uczniów w oddziałach klas I-III szkoły podstawowej;** Organy prowadzące i dyrektorzy szkół podstawowych obawiają się skutków narzucenia maksymalnej liczby uczniów w klasach I-III. Wychodząc naprzeciw tym obawom, resort edukacji chce uelastyczyć przepisy i umożliwić stworzenie klas nawet powyżej 27 uczniów, jednakże tylko w trakcie roku szkolnego i pod warunkiem zatrudnienia asystenta nauczyciela.
14. **zadań publicznych placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym;** MEN planuje rozszerzenie przepisu art. 77a ustawy o systemie oświaty o:
 - zobowiązanie tych placówek do podejmowania działań na rzecz doskonalenia systemu oświaty, zgodnie z polityką oświatową państwa, w zakresie określonym w statutach tych placówek;
 - umożliwienie ministrom prowadzącym placówki doskonalenia nauczycieli, powierzania wykonywania zadań związanych z podnoszeniem jakości edukacji, po zapewnieniu środków na ich realizację.
15. **definicji wypoczynku dzieci i młodzieży oraz zasad jego organizowania i nadzorowania;** Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas wypoczynku i zapewnienie odpowiedniej opieki wychowawczej ma zapewnić wprowadzenie do ustawy o systemie oświaty przepisów dotyczących zasad organizacji i nadzoru wypoczynku dzieci i młodzieży. Nowe przepisy precyzują kto może zorganizować wypoczynek, jak również obejmują większą kontrolą kuratorium wczasy zagraniczne.
16. **uznawania świadectw szkolnych wydanych za granicą;**
17. **zadań z zakresu międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży;** Do ustawy o systemie oświaty proponuje się dodanie nowego artykułu 94c, który przewiduje, że w zakresie nieokreślonym w umowie międzynarodowej lub w przypadku braku umowy międzynarodowej dot. współpracy dzieci i młodzieży, minister edukacji może wspierać działania z tego zakresu, w tym poprzez ich dofinansowanie. Przy realizacji tych działań ma być uwzględniony wieloletni plan współpracy zagranicznej ministra edukacji zgodny z wieloletnimi strategiami w zakresie spraw zagranicznych, o których mowa w ustawy z 4 września 1997 r. o działaniach administracji rządowej.
18. **ograniczenia stosowania Karty Nauczyciela w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w publicznych placówkach doskonalenia zawodowego;** Nauczyciele zatrudnieni w publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez ministrów stracą większość przywilejów z Karty Nauczyciela. **Do 30 kwietnia 2015 r.** dyrektorzy tych placówek będą zobligowani do zaproponowania nowych warunków zatrudnienia. Nauczyciele będą mieli niewiele czasu na podjęcie decyzji czy kontynuować zatrudnienie na podstawie Kodeksu pracy.
19. **rozszerzenia katalogu podmiotów uprawnionych do uzyskania informacji z KRK o organizatorów wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej;** Organizator wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej będzie mógł wystąpić o informację z KRK o kierowniku lub wychowawcy wypoczynku, jeżeli wychowawcą lub kierownikiem formy wypoczynku ma być wolontariusz, a z przepisów ustawy o systemie oświaty wynika wymóg niekaralności w stosunku do tych osób. Ponadto organizatorzy wypoczynku występujący o informację z KRK mają być zwolnieni z opłaty za jej wydanie.
20. **zwolnienia spod reżimu ustawy - prawo zamówień publicznych druku i dystrybucji materiałów egzaminacyjnych** niezbędnych do przeprowadzenia sprawdzianu i egzaminów przeprowadzanych przez CKE;